

JAFLE

MASABAŞI ARAŞTIRMASI – GLOBAL RAPOR

**İşsiz Yetişkinlerin Finansal Okuryazarlıktan Girişimciliğe Yolculuğu
(JAFLE)**

Erasmus Plus - Yetişkin eğitiminde
işbirliği ortaklığı 2021-1-TR01-
KA220-ADU-000033446

**Co-funded by the
European Union**

Yazar(lar): FORMATIVE FOOTPRINT

Proje Kısaltması:
JAFLE

Proje Adı:
İşsiz Yetişkinlerin Finansal Okuryazarlıktan Girişimciliğe Yolculuğu - JAFLE

Proje Numarası:
2021-1-TR01-KA220-ADU-000033446

Alt program veya KA:
KA220 – Yetişkin eğitiminde işbirliği ortaklığı

İnternet sitesi: <http://www.jafle.eu/>

KONSORSİYUM:

İçindekiler

1. Giriş.....	44
2. Uluslararası perspektif	44
3. Masabaşı araştırması Soru-Cevap.....	55
4. Sonuçlar	1313
5. Referanslar.....	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.14

1. Giriş

Bu rapor, Erasmus Plus programı kapsamında yer alan ve 2021-1-TR01-KA220-ADU-000033446 kodlu JAFLE projesinin bir parçasıdır.

Raporun amaçları şunlardır:

- Konsorsiyuma katılan ülkelerde finansal okuryazarlık konusundaki son teknolojiyi öğrenmek
- Finansal okuryazarlık eğitimindeki yetersizliğin temel nedenlerini öğrenmek
- İyi bir Finansal Okuryazarlık Eğitim Programının kapsamının nasıl olması gerektiğini öğrenmek
- Konsorsiyum ülkelerindeki finansal eğitim programlarının iyileştirilmesine yönelik önerileri tanımak

Katılımcı ülkelerin her birinde (Türkiye, Yunanistan, İspanya ve Litvanya) araştırma yapılmış olup, küresel ve ülke bazında analizler aşağıda sunulmuştur.

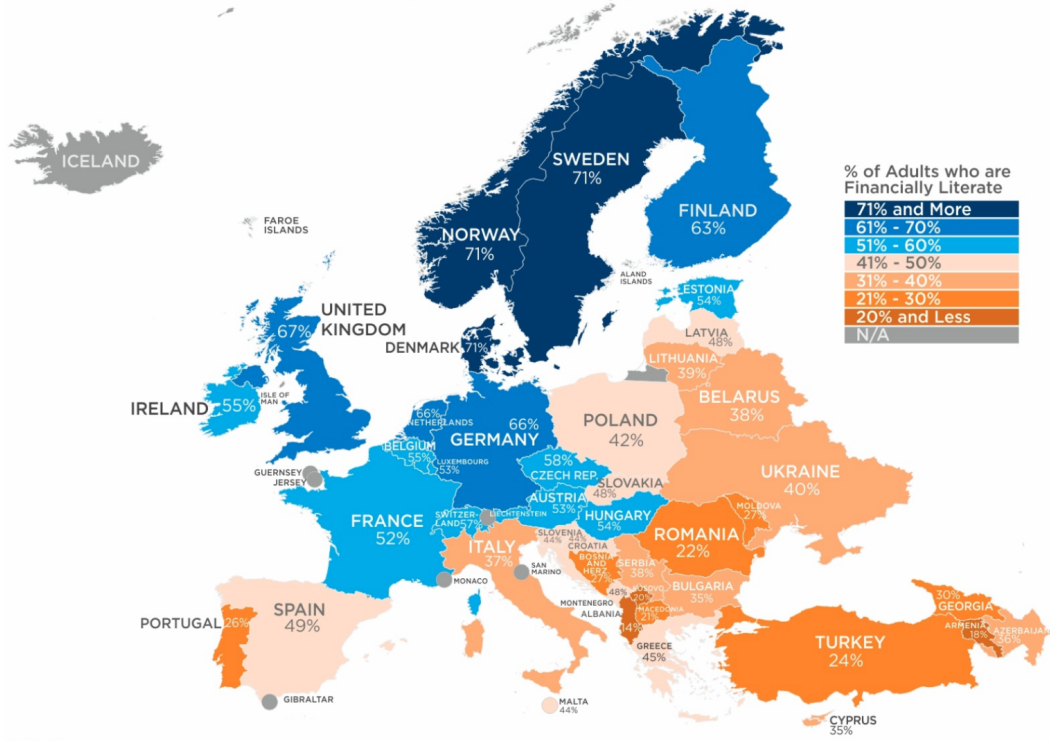
2. Uluslararası Perspektif

Aşağıdaki rakamlar OECD ülkelerinin finansal okuryazarlık açısından konsorsiyuma katılan ülkelerin durumunu göstermektedir.

Figure 1.1. **Snapshot of performance in literacy, numeracy and problem solving**

Mean proficiency scores of 16-65 year-olds in literacy and numeracy, and the percentage of 16-65 year-olds scoring at Level 2 or 3 in problem solving in technology-rich environments

	Literacy	Numeracy	Problem solving in technology-rich environments
	Mean score	Mean score	% at Level 2 or 3
<i>OECD countries and economies</i>			
Australia	280	268	38
Austria	269	275	32
Canada	273	265	37
Chile	220	206	15
Czech Republic	274	276	33
Denmark	271	278	39
England (UK)	273	262	35
Estonia	276	273	28
Finland	288	282	42
Flanders (Belgium)	275	280	35
France	262	254	m
Germany	270	272	36
Greece	254	252	14
Hungary	264	272	28
Ireland	267	256	25
Israel	255	251	27
Italy	250	247	m
Japan	296	288	35
Korea	273	263	30
Lithuania	267	267	18
Mexico	222	210	10
Netherlands	284	280	42
New Zealand	281	271	44
Northern Ireland (UK)	269	259	29
Norway	278	278	41
Poland	267	260	19
Slovak Republic	274	276	26
Slovenia	256	258	25
Spain	252	246	m
Sweden	279	279	44
Turkey	227	219	8
United States 2012/2014	272	257	29
United States 2017	271	255	31
OECD average	266	262	30

Resim 2: Avrupa'da Finacial Literacy
Kaynak: Küresel Finansal Okuryazarlık Mükemmeliyet Merkezi (gflec). <https://gflec.org/>

3. Masabaşı araştırması Soru-Cevap

Bu çalışmada incelenen konular şunlardır:

1. Ülkenizde Finansal Okuryazarlık ile ilgili son durum nedir? (Ülkenizdeki finansal okuryazarlık düzeyini ortaya koyan durum analizi ve çalışmalar, finansal okuryazarlık düzeyi açısından diğer ülkelerle karşılaştırılması)

Konsorsiyum ülkelerinde

- Finansal okuryazarlık, kişisel finansın hayatımızdaki sürekli varlığı ve kişisel ve sosyal refah ile olan yakın ilişkisi nedeniyle 21. yüzyıl toplumunda kilit bir yetkinlik haline gelmiştir.
- İskandinav ülkeleri listenin başında yer almaktadır ve Finlandiya en yüksek ekonomik okuryazarlık derecesine sahiptir.
- Buna karşılık, Akdeniz ülkeleri, son derece düşük bir finansal okuryazarlık oranıyla listenin en altında yer almaktadır ve en üst sıradaki ülkelerle arasında önemli bir fark vardır.
- Ortalama puanı en yüksek olan ülke Estonya'dır ve onu Finlandiya takip etmektedir. Sıralamanın en altında Endonezya ve Gürcistan gibi ülkeler yer almaktadır (PISA Raporu).
- Genel olarak, OECD ülkelerinde finansal okuryazarlık oranı %60 ile düşüktür (OECD, 2020)

Dünya finansal okuryazarlık ortalaması %33 olarak belirlenmiştir (Klapper, Lusardi, & Oudheusden, 2015).

İspanya

- PISA RAPORU (Mayıs 2020): 21 ülke veya ekonomiden oluşan bir listede, OECD ortalaması olan 505'ten daha düşük olup ortalama 492 puanla 11. sırada yer almaktadır. Bununla birlikte, 2015 raporuna göre, finansal okuryazarlık oranını en çok geliştiren ülkelerden biridir.

- Performansta genç kadınlar lehine küçük bir fark vardır
- Sosyo-ekonomik özellikler açısından: Bir öğrenci sosyo-ekonomik açıdan ne kadar avantajlı olursa, İspanya'da bu fark OECD ortalamasından daha düşük olmasına rağmen, finansal okuryazarlıktaki performansları o kadar yüksektir.
- Gençlerin sahip oldukları ve kullandıkları bilgi kaynakları şunlardır: okul ve aile, ardından internet, arkadaşlar ve televizyon.
- Okulda ekonomik kavramlar finansal kavramlara göre daha fazla açıklanmaktadır. En sık tekrarlanan kavramlar maaş ve bütçe, en az tekrarlanan kavramlar ise çeşitlendirme ve CDS'dir.

Yunanistan

- Yunanistan'da, bankaların aşırı borç vermesinin neden olduğu finansal kriz, bireyleri finansal şoklara hazırlıksız bırakmıştır.
- Finansal sistemin karmaşıklığı ve dünya çapında meydana gelişmeler, popülistlerin seçmenleri karmaşık olmayan önerilerle cezbetmelerini sağlamıştır.
- Mevcut bankacılık sisteminin zararlı etkileri güçlü bir şekilde hissedilmiştir.
- 1999'da Borsa'nın düşüşü, aşırı borçlanma, olumsuz krediler ve sigorta fonlarının varlıklarının kötü yönetimi, Yunan vatandaşlarının servetleri ve refahları üzerinde uzun süreli olumsuz etkileri olan finansal cehaletinin ve "kötüye kullanımının" tipik örneği olarak ortaya çıkmıştır.
- Standard & Poor's tarafından yapılan ankete göre, Yunan vatandaşlarının finansal okuryazarlık seviyesi yüzde 45'e ulaşmıştır. Dünya çapındaki standartlar için iyi bir puan olmasına rağmen, vatandaşlara tipik olarak sorulan soruların, bir hanehalkının tasarruf, yatırım ve kredilerle ilgili kararlarının karmaşıklığını doğru bir şekilde yansıtmayı yansıtamayacağı konusunda ciddi şüphelerin ortaya çıktığı belirtilmelidir.

Türkiye

- Tüketicilerin Finansal Okuryazarlık Endeksi 60,8'dir. Aynı verilerin 2018 yılında 61,5 olduğu dikkate alındığında bu değer düşük bulunmuştur.
- Aile üyeleri ve yakın arkadaşlar borçlanmanın başlıca kaynaklarıdır.
- Türkiye'nin Finansal Katılım Endeksi (2020) 45,9'dur. 2018 yılı 47,0 değeri dikkate alındığında, tüketicilerin finansal hizmetleri kullanma oranının iki yıl içinde azaldığı sonucuna varılabilir. Ayrıca 2014 yılında 39,2 olan değere göre ülkemizin finansal erişime yönelik önemli bir atak gerçekleştirdiği açıktır.
- Tasarruf eğilimi kırsal alanlarda daha yüksekken, harcama eğilimi kentsel alanlarda daha yüksektir.
- Finansal okuryazarlığı yüksek kişiler: erkek, bekar, 25-44 yaş grubu, yüksek düzeyde eğitim, gelir ve sosyo-ekonomik statüye sahiptir ve genellikle işletme sahipleri, yöneticiler ve çalışanlardır.
- Finansal okuryazarlık açısından dezavantajlı grup: evli, 55 yaş üstü kadınlar, nispeten düşük eğitilmiş, gelirli ve sosyo-ekonomik statüye sahip bireyler ve çoğunlukla işsizler, ev hanımları, öğrenciler ve çiftçilerdir.
- Kullanılan kredi kartı sayısı ile finansal okuryazarlık arasındaki pozitif ilişki vardır, daha fazla kredi kartı kullanan kişilerin finansal okuryazarlığının daha yüksek olduğu belirlenmiştir (Köylüoğlu & Doğan, 2020).

Finansal okuryazarlık düzeyi ile tasarruf arasındaki pozitif ilişki bulunmuştur (Güler ve Tunahan, 2015:89)

Litvanya

- PISA raporu: 2015 ile karşılaştırıldığında, Litvanya'daki değişim en büyüğüdür. Ortalama sonuçlar istatistiksel olarak önemli ölçüde artmıştır. (50 puan - 448.6'dan 498.3'e)
- PISA raporundaki iyileşmeye rağmen, çalışmalar Litvanya nüfusunun finans ve yönetimi hakkındaki bilgisinin hala yetersiz olduğunu ve finansal okuryazarlık alanındaki ilerlemenin çok yavaş olduğunu göstermektedir.
- Bu gösterge 2019'da 43 puanken, 2021'de 45 puan olmuş ve sadece iki puan artabilmiştir (Litvanya Bankalar Birliği - LBA)
- Yetişkin finansal okuryazarlığı 21 puan üzerinden ortalama 13,2 puan, OECD ülkelerinde 13,7 puan, Litvanya'da ise 13,5 puandır

2. Ülkenizde ne tür kurumlar finansal okuryazarlık eğitimi veriyor? (Üniversiteler, kamu kurumları, dernekler veya sivil toplum kuruluşları vb. ve bu kurumların kullandıkları müfredat)

Konsorsiyum ülkelerinde

Analiz edilen tüm ülkelerde, eğitimin her düzeyinde finansal okuryazarlık programlarının teşvik edilmesi gerektiği konusunda açık bir farkındalık bulunmaktadır. Hem maliye bakanlıklarından hem de ulusal merkez bankalarından ve diğer kamu ve özel kurumlardan bu tür programlara açık kurumsal destek sağlandığı konusunda fikir birliği de vardır.

İspanya

Ulusal müfredata ve diğer tamamlayıcı eğitimlere dayalı finansal eğitim sağlamak amacıyla yetişkinlerde finansal eğitimin ana sağlayıcıları kamu yetişkin eğitim merkezleri ve STK'lardır. Müfredat Milli Eğitim Bakanlığı tarafından tasarlanmıştır.

Temel öğrenme I ve II (temel öğrenme, liseye hazırlık).

- İletişim alanı ve matematiksel yeterlilik.
- Günümüz dünyasında bilim, teknoloji ve toplum alanı.
- Kişisel ve işle ilgili gelişim ve inisiyatif alanı

Daha yüksek seviye

- İletişim (İspanyol Dili ve Edebiyatı ve İlk Yabancı Dil).
- Sosyal alan (Coğrafya ve Tarih Görsel ve Görsel-İşitsel Eğitim ve Müzik).
- Bilimsel-teknolojik alan (İyoloji ve Jeoloji, Fizik ve Kimya, Matematik).
- Diğer alanlar (Klasik Kültür, Ekonomi, Girişimcilik ve İşletme Faaliyetlerine Başlangıç ve Bilgi ve İletişim Teknolojileri).

İspanya'da finansal eğitimin iyileştirilmesi için kurumsal destek açısından,

- Mesleki eğitim sağlayıcıları
- İspanya Bankası,
- İspanya Menkul Kıymetler ve Borsa Komisyonu (CNMV) ve
- Ekonomi ve Mesleki Eğitim Bakanlığı okul müfredatında finansal eğitimin artırılmasını önermiştir.

Yunanistan

- STK'lar

"Ekonomi Dersleri":

- Kâr amacı gütmeyen bir kuruluş olan Women On Top, Atheneas'ın işbirliği ve Papastratos'un desteğiyle.
- Aylık interaktif dersler ve ara grup tartışmaları yoluyla,
- 9 aylık program ile 18 yaş üstü kadınları eğitmeyi amaçlamaktadır.
- Katılımcılar öğreneceği konular şunlardır:
 - Finansmanlarını daha iyi organize etme, sürdürülebilir bir şekilde tasarruf etme, gelirlerini artırma ve harcamalarını en aza indirme,
 - Uzun vadeli finansal planlama ve yatırım yapma, başkalarıyla finansal sorunlar hakkında nasıl iletişim kurulacağı ve müzakere edileceği.

- Özel Kuruluşlar

Yunanistan Finansal Okuryazarlık Enstitüsü (HFLI): Finans profesörü Nikolaos Philippas, finansal cehaletle mücadele etmek için 2016 yılında Yunanistan'ın ilk sivil kâr amacı gütmeyen kuruluşunu kurmuştur.

Enstitünün uzun vadeli hedefi, iyi bilgilendirilmiş ve finansal açıdan sorumlu vatandaşlardan oluşan yeni bir nesil yaratmaktır.

Türkiye

- Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı
- Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası
- Türkiye Sermaye Piyasaları Birliği bünyesinde gönüllülerden oluşan Finansal Eğitim Ajansı
- Borsa İstanbul (İstanbul Stock Exchange-ISE)
- Finansal Okuryazarlık ve Erişim Derneği (FODER)

- Buna ek olarak, aşağıdaki kuruluşlar;
 - Vadeli İşlemler ve Opsiyon Borsası (VOB)
 - Merkezi Kayıt Kuruluşu (MKK)
 - İstanbul Altın Borsası (IAB)
 - Takasbank
 - Türkiye Kurumsal Yatırımcı Yöneticileri Derneği (TKYD)
 - Sermaye Piyasası Lisans Sicili
 - Eğitim Kurumu (SPL) diğer kurumlarla işbirliği yapmaktadır.
 - Türkiye'deki bazı bankalar da finansal okuryazarlık konusunda kamuoyunun bilinçlendirilmesini desteklemektedir.

Litvanya

- Litvanya Bankası,
- Maliye Bakanlığı,
- Eğitim, Bilim ve Spor Bakanlığı,
- Devlet Vergi Müfettişliği,
- SoDra,
- Litvanya Bankalar Birliği,
- Bankalar,
- Litvanya Serbest Piyasa Enstitüsü,
- Litvanya Genç Başarısı,
- Litvanya Gençlik Konseyi,
- Üniversiteler,
- Okulları
- Ulusal Eğitim Ajansı.

3. Ülkenizdeki Finansal Okuryazarlık Eğitim Programlarının güçlü / zayıf yönleri nelerdir?

Konsorsiyum ülkelerinde

Masa başı araştırmasını gerçekleştiren tüm ülkeler aşağıdakileri göz önünde bulundurur:

- Finansal okuryazarlık programlarının ilköğretimden itibaren okul müfredatına dahil edilmesi esastır. Yunanistan ve İspanya söz konusu olduğunda, zaten dahil edilmiştir, ancak kapsamının genişletilmesi gerektiği düşünülmektedir.
- Finansal eğitim programlarının zayıflıklarıyla ilgili olarak, genel olarak BİT ve diğer yeni metodolojilerden hala çok az yararlanıldığı ifade edilmiştir.

Ayrıca, öğretmenler için daha fazla finansal ve girişimcilik eğitime ihtiyaç duyulduğu da belirtilmiştir.

İspanya

- **Güçlü yönler:**
 - Okul müfredatına dahil olması
- **Zayıf yönler:**
 - İspanyol müfredatındaki ekonomik ve finansal içeriğin tutarlılık derecesi ve yapısı geliştirilebilir.
 - Ezberci yöntemler, BİT ve yeni eğitim metodolojilerinin kullanımını önlemektedir.
 - Öğretmenlerin ekonomik-mali konularda eğitim eksikliği bulunmaktadır.

Yunanistan

- **Güçlü yönler:**
 - Finansal Okuryazarlık Eğitim Programları, bu alandaki boşluğu dolduran yenilikçi ve ileri görüşlü yapıdadır.
 - Finansal programlar, farklı yaşlardaki okul öğrencileri, yetişkinler, yaşlılar gibi **ilgili tüm hedef gruba uyarlanabilir.**
- **Zayıf yönler:**

- Finansal Okuryazarlık alanında yukarıda belirtilen dersler **online olarak alınmamaktadır**.
- Sadece derslerde değil, **bu dersleri düzenleyen kurumlarda da ciddi çeşitlilik eksikliği** vardır.

Yukarıda belirtilen kuruluşların tümünün Yunanistan'ın başkenti Atina'da bulunduğu ve bu nedenle diğer coğrafi bölgelerinde ve Yunanistan'ın diğer şehirlerinde yaşayan insanları kapsamadığı belirtilmelidir. Bu çok önemlidir, çünkü düşük okuryazarlık ve becerilere sahip daha fazla sayıda insan diğer şehirlerde yaşamaktadır.

Türkiye

Zayıflıklar:

- Finansal okuryazarlık eğitimi okul müfredatına dahil edilmemiştir.
- Eğitim kurumlarının sayısı azdır
- Teknolojik gelişmelerden halkın yararına yeterince yararlanılmamaktadır.
- Finansal eğitim faaliyetleri tüm finansal ürün ve hizmetleri kapsayacak şekilde planlanmamıştır.
- Süreklilik, ölçüm ve gözden geçirmede eksiklikler vardır.
- Eğitim programları ve eğitim koşulları güncellenmemektedir.
- Denetimde süreklilik yoktur.
- Finansal sisteme duyulan güven tam değildir.

Litvanya

Güçlü yönler:

- Yetişkin finansal eğitimi, danışmanlıklar, konferanslar, soru ve cevap oturumları gibi kısa süreli faaliyetlerle yapılmaktadır
- Uzun vadeli finansal eğitim önlemlerinin uygulanmasında potansiyel kurumlar arasındaki işbirliği vardır.

Zayıf yönler:

- Kamu değerlendirmelerinin "Finansal Eğitim Planı"nın ara dönemde uygulanmaması
- Finansal eğitim önlemlerinin uygulanmasındaki gecikmeler
- Kurumlar arası işbirliği ihtiyacı

4. Finansal Okuryazarlık eğitiminin yetersizliğinin nedenleri nelerdir? (Örnekler: yetişkin eğitiminin zorluğu, eğitim programlarının içeriğinin yetersizliği, eğitmenlerden kaynaklanan sorunlar vb.)

Konsorsiyum ülkelerinde

- Finansal eğitim konusu okul müfredatına tam olarak entegre edilmemiştir.
- Öğretmenler arasında finansal konuları öğretme konusunda yetkinlik zayıftır.
- Teknoloji ve yeni yöntemler hakkında bilgi eksikliği bulunmaktadır.
-

İspanya

- Finansal eğitim konusu, olması gerektiği gibi okul müfredatına entegre edilmemiştir. İspanya'da hem ilk hem de orta öğretimde okullarda finansal eğitim hala çok azdır.
- Tarihsel olarak, İspanyol eğitim sisteminde, ekonomi dersleri ekonomi alanında uzmanlaşmış öğretmenler tarafından öğretilmemiştir.
- 2015-2016 akademik yılına kadar, finansla ilgili bir konu ortaöğretime dahil edilmemiştir.
- Finansal eğitim, eğitim modeli ile örtüşmemekte ve aslında tüm öğrencileri kapsamamaktadır. Dolayısıyla isteğe bağlıdır.
- Yetişkinlerin finansal cehaleti her geçen gün artmaktadır. İspanya'da yetişkinlerin % 6'sı hane halkı ekonomisi konusuna aşina olmadığını söylemiştir ve bu rakam 18 ila 35 yaş arasındaki gençlerde üç katına çıkmaktadır.

Yunanistan

- Yaklaşık on yıl önce **Yunanistan'da yaşanan ekonomik kriz**, eğitimde, insan kaynaklarında ve yenilikçi öğretim yöntemlerinin uygulanmasında büyük sorunlara yol açmıştır. Çünkü gençlerin büyük bir kısmı çalışmak için yurtdışına çıkmıştır. Buna ek olarak, birkaç yıl boyunca devlet, **eğitime yatırım yapamamıştır**.
- **Genel zorunlu eğitimde bu alanla ilgili derslerin bulunmamaktadır**.
- Temel eğitim modeli olarak öğretmen merkezli öğrenme benimsenmiştir.
- Bu konuları öğretebilecek personel bulunmamaktadır.

Türkiye

- **Bireyler öğrenme konusunda isteksizdir**.
- Bireyler, finansal **bilgileri anlama, değerlendirme** ve doğru finansal kararları verebilmek için finansal bilgilerden yararlanma becerisine sahip değildir (Temizel, 2010, s. 8).
- **Eğitim programlarının karmaşıklığı**, mali ve teknik yetersizlikler, gelişen teknoloji hakkında bilgi eksikliği ve yeni eğitim yöntemleri FOY eğitimlerinin yeterli olmasını engellemektedir.

Litvanya

- **Finansal okuryazarlık eğitimi müfredata dahil değildir**. Çoğu yabancı ülkede, finansal okuryazarlık eğitimi zorunlu değildir.
- **Öğretmenler yetkinlikten yoksundur**, modası geçmiş öğretim materyalleri ve araçları kullanılmaktadır.

5. Ülkenizdeki Finansal Okuryazarlık Eğitim Programlarının iyileştirilmesi için öneriler nelerdir? (Finansal okuryazarlık öğretmenleri, akademisyenler, uzmanlardan...)

Konsorsiyum ülkelerinde

- Tüm eğitim aşamalarında zorunlu finansal okuryazarlık programı
- Okul öncesinden liseye kadar finansal okuryazarlığı müfredata entegre etmek için net stratejiler ve metodolojiler geliştirmek
- Finansal Okuryazarlık uzmanları yetiştirmek
- Şirketlerin finansal eğitimin teşvik edilmesi
- Yatırımcılara eğitim vermek
- Genç kitlelere ulaşmak için Fintech, Insurtech ve diğer kuruluşları yaygınlaştırmak
- Ücretsiz seminerler
- Okullardaki okuryazarlık eğitiminin kalitesini sürekli izlemek ve değerlendirmek

6. Girişimcilik ve dijital yeterliliği de içeren iyi bir Finansal Okuryazarlık Eğitim Programı'nın kapsamı ne olmalıdır? Hangi konuları içermesi gerektiğini düşünüyorsunuz?

- **Finansal konularda**, kişisel finans yönetimi ile uygun finansal kararlar alma ve finansal planlama yapabilme becerisi kazandırmak.
- **Riskler ve ücretlendirme**: Değişken değer; risk tanımlama, finansal güvenlik ağırları ve sigorta, risk yönetimi
- **Girişimcilik**: Ekonomik kalkınmanın temel dinamiğini oluşturur ve gelişmekte olan ekonomiler için stratejik öneme sahiptir.
- Proje kapsamında oluşturulacak finansal okuryazarlık eğitiminin içeriğinde **dijital yetkinliğe** yer verilmelidir.
- **Girişimcilikte Yaratıcılık**: Finansal eğitimin incelenmesi ve yaratıcı girişimcilikle bağlantısı önemli bir araştırma alanı haline gelmektedir. Girişimcilik eğitimi, gençlere sadece nasıl iş kurulacağını değil, aynı zamanda engelleri nasıl fırsat olarak göreceklelerini de öğretmelidir.

7. Bu eğitim programının öğrencileri için kazanımlar neler olmalıdır?

- Finansal okuryazarlık dersinde edindiği bilgi ve becerileri günlük, kişisel ve aile yaşamına yansıtabilmelidir.
- Girişimcilik, dijital yeterlilik ve finansal okuryazarlık eğitim programının kazanımları, öğrencinin yaş düzeyi dikkate alınarak belirlenmelidir.

Finansal okuryazarlık eğitiminin kazanımları:

- Ekonominin temel ilkelerinin kişisel finans üzerindeki etkilerini değerlendirir.
- Kişisel para yönetimi için bir bütçe planı geliştirir (kazanç, harcama, tasarruf ve yatırım).
- Bir finansal kurumun hizmetlerini değerlendirir.
- Bir finans kurumunda hesap açmayı ve yönetmeyi bilir.
- Risk / sigorta kavramını bilir.
- Borç yönetimi stratejilerini analiz eder, kredi kullanım sürecini ve faiz hesaplamasını bilir.
- Kredi kartı seçeneklerinin farkına varır.
- Alışveriş sürecinde etkin ve doğru kararlar alır.
- Tüketici hak ve sorumluluklarını anlar.
- Basit sözleşmelerin sonuçlarının farkına varır.
- Tasarruf ve yatırım için tüketici tercihlerini karşılaştırır, doğru yatırım aracını belirler.

Girişimcilik eğitiminin kazanımları şu şekildedir:

- Girişimciliğin temel kavramlarını açıklar.
- Girişimciliğin avantaj ve dezavantajlarını açıklar.
- Bir girişimcinin sahip olması gereken kişilik özelliklerini bilir.
- Kendi işini kurmak için planlar geliştirir ve iş fikri kavramını açıklar.
- Girişimcilikte iş fırsatlarını değerlendirir ve bir iş fikrini projeye dönüştürme sürecini bilir.
- Girişimcileri destekleyen kurum ve kuruluşların ve sundukları fırsatların farkına varır.

Dijital okuryazarlık eğitiminin başarıları şunlar olabilir:

- Medya metinlerini değerlendirir.
- Bilgi kaynaklarını ve sosyal medyayı etkin bir şekilde kullanır ve güvenilirliğini sorgular.
- Dijital devlet uygulamalarını ve diğer teknolojik araçları etkin bir şekilde kullanır.

Deneyimlerin gösterdiği kazanımlarla ilgili olarak, sonuçların ancak uzun vadede beklenebileceğine dikkat edilmelidir, çünkü Finansal Eğitim kendi başına bir amaç olarak değil, vatandaşların davranışlarını değiştirmek ve geliştirmek için bir araç olarak kabul edilmelidir.

8. Girişimcilik ve dijital yeterliliklerin de yer aldığı bir Finansal Okuryazarlık Eğitim Programı'nda hangi yöntem ve teknikler kullanılmalıdır? (Örnekler: dersler, vaka çalışmaları, problem çözme, rol oynama, küçük/büyük grup tartışmaları, gözlem vb.)

• Problem Çözme Yöntemi

Problem çözme yöntemi, problem çözme teorisi, belirli zorluklara çözümler geliştirmek ve örgütsel hedefleri gerçekleştirmek için bir dizi aşama içerir. Bu döngü, sorunun kökenlerinin tanımlanması ve incelenmesi ile başlar ve izleme, gelecekteki koşullar için bilgi birikimi ve bir çözüm stratejisinin oluşturulması ile sonuçlanır. Uygulamada, bir döngü olduğu için, yeni bir problem çözme döngüsünün başlangıcı olarak görülmesi gereken değerlendirme aşaması ile sonuçlanır. Finansal Okuryazarlık eğitimi ile birlikte, problem çözme gelecekteki işletmeler için zorunlu

bir beceridir.

- **Karma (Harmanlanmış) Eğitim Yöntemi**

Harmanlanmış Eğitim Yöntemi, bilgi ve yaratıcılığın geliştirilmesine yardımcı olmak için geleneksel öğrenme metodolojisini yenilikçi öğrenme ortamlarıyla birlikte kullanır. Araştırmaya göre, harmanlanmış öğrenme ortamlarında öğrenim gören gruplar, geleneksel öğrenme ortamlarında eğitim gören gruplara göre akademik olarak daha başarılıdır (Veysel Karani Ceylan, 2017).

Sonuç olarak, harmanlanmış öğrenme yöntemi, dijital yeterliliklerin geliştirilmesi ve girişimciliğin teşvik edilmesi ile finansal okuryazarlığı öğretmek için ideal bir metodoloji oluşturmaktadır.

- **Uygulama: İşletmelerde çalışmak**

Öğrencilerin bu programlar için özel olarak tasarlanmış finansal eğitim ve girişimcilik çıktıları elde ettikleri işletmelerde yapılan uygulamalar (KVK bu tür çalışma programları sunmaktadır)

Diğer yöntem ve teknikler:

- İfade
- Örnek Olay İncelemeleri
- Rol yapma
- Küçük / Büyük Grup Tartışmaları
- Gözlem

Önerilen Araçlar:

Aşağıda, bir bireyin finansal okuryazarlığı artırmak için kullanabileceği bazı araçlar listelenmiştir (kaynak - <https://corporatefinanceinstitute.com/resources/knowledge/finance/financial-literacy/>):

- EconEdLink: K-12 öğrencileri için çevrimiçi finansal dersler
- Money Smart: Finansal okuryazarlığı artırmak için podcast'ler, ders planları ve oyunlar gibi ücretsiz finansal araçlar
- MoneyWi\$e: Capital One ve Consumer Action arasındaki ortaklıkta, MoneyWi\$e ücretsiz çok dilli finansal eğitim sağlar.
- InCharge: Kişisel finansal yönetim yoluyla tüketicileri güçlendirmeye adanmış olan InCharge, eğitim amaçlı çevrimiçi e-Kitaplar sağlar
- Yukarıda listelenen seçeneklerden herhangi biri, bir bireyin finansal okuryazarlığını artırmak istemesi durumunda takip edilmesi gereken faydalı finansal bilgiler sağlar.

4. Sonuç

Finansal okuryazarlık, kişisel finansın hayatımızdaki sürekli varlığı ve kişisel ve sosyal refah ile olan yakın ilişkisi nedeniyle **21. yüzyıl toplumunda kilit bir yetkinlik** haline gelmiştir.

Analiz edilen tüm ülkelerde, **eğitimin her seviyesinde finansal okuryazarlık programlarının teşvik edilmesi ve** bu tür programlar için açık bir kurumsal desteğin gerekliliği konusunda açık bir farkındalık vardır.

Katılımcılar, finansal **okuryazarlık programlarını** ilköğretimden itibaren okul müfredatına dahil edilmesinin gerekli olduğunu ve aynı zamanda **öğretmenler için daha fazla finansal ve girişimcilik eğitime ihtiyaç olduğunu düşünmektedir**. Çünkü öğretmenlerin çoğu hem içerikle hem de yeni metodolojiler ve teknolojilerle ilgili olarak yetkin değildir.

Araştırma, girişimcilik ve dijital yetkinlik de dahil olmak üzere iyi bir Finansal Okuryazarlık Eğitim Programı'nın aşağıdaki konuları ele alması gerektiğini vurgulamaktadır: **Finansal konular** (uygun finansal kararlar alma yeteneğini sağlamak), **Girişimcilik** (ekonomik kalkınmanın temel dinamiğini oluşturduğu için), **Dijital yetkinlik** ve **Yaratıcı Girişimcilik** (insanlara sadece bir iş kurmayı değil, aynı zamanda engelleri fırsat olarak görmeyi de öğretmek).

Araştırmadan, bu tür bir eğitimin **temel zorluğunun, öğrencilerin finansal okuryazarlık dersinde edindikleri bilgi ve becerileri günlük, kişisel ve aile yaşamlarına uyarlamak** olduğu ulaşılmaktadır.

5. Referanslar

- Emilio Abad-Segura, MD G.-Z. (2019, 12 Eylül). Finansal Eğitim ve Finansal Okuryazarlığın Yaratıcı Girişimcilik Üzerine Etkileri: Dünya Çapında Bir Araştırma. *Eğitim Bilimleri*.
- Özdemir, B., (2020). Eğitim Sürecinde Finansal Okuryazarlık: Literatür Çalışması
- Finansal Okuryazarlık ve Kapsayıcılık Derneği. <https://www.fo-der.org/en/about-foder/>
- ING Bank- Türkiye'nin Tasarruf Eğilimleri Araştırması. <https://www.tasarrufegilimleri.com/>
- Enstitü, H. F. (2022, 05 29). *Yunanistan Finansal Okuryazarlık Enstitüsü*. Ανάκτηση από Hellenic Financial Literacy Institute: <https://www.gfli.gr/>
- Bankalararası Kart Merkezi
- Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı (PISA, 2018). <https://www.oecd.org/pisa/publications/pisa-2018-snapshots.htm>
- Veysel Karani Ceylan, A. E. (2017). Harmanlanmış öğrenmenin akademik başarıya etkisi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, σσ. 308-320.
- athineNEA. (2022, Şubat 15). *athinea*. "Ekonomi Kursları": Kadınların Finansal Dayanıklılığı Üzerine: https://a8ineia.com/mathimata-ikonomias-gia-ti-chrimatoikonomiki-anthektikotita-ton-gynekon/?cli_action=1653387116.261
- ^ Nikos Felekis, K. K. (Ocak 2020). *Finansal Okuryazarlık*. Selanik: Selanik Aristoteles Üniversitesi.
- Finansal eğitimin artan önemi- OECD
- Türkiye Finansal Eğitimi, Finansal Eğitim, Mali Kiralamave Tüketiciyi Koruma Stratejisi